

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa

Ad Mentem Præcipuorum Theologorum & Canonistarum, insertis suo loco
Propositionibus à S. Sede Apostolica novissimè damnatis concinnata. Et
Per Casus Practicos exposita

Complectens LXXV. Casus Materiam de Conscientia, Legibus, Peccatis,
Fide, Spe, Charitate, Jure, Justitia, Restitutione, Contractibus, Judiciis &
Religione &c.

Jansen, Leonhard

Coloniæ Agrippinæ, 1744

Casus VII. De natura, divisione, & specifica distinctione peccatorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39867

EXTRACTATU DE PECCATIS.

CASUS VII.

De natura, divisione, & specifica
distinctione peccatorum.

Gorgias miles non obstante, quòd castitatem & jejunium quadragesimale sibi à Confessario impositum observare voverit, nihilominus carnes edit. 5. Quascunque personas alterius sexus etiam in templo opprimit. 6. Alienaque bona, uti & vasa sacra diripit. 7. De variis Fidei articulis dubitat. 8. Et ut licentius vivat, varias hereses amplectitur ibid. Queritur, quot admiserit distincta specie peccata? Pro resolut.

1. QUÆR. I, Quid & quotuplex sit peccatum?

R. 1. Peccatum est libera divinæ legis transgressio. Dicitur 1. *Libera*, id est, quæ fiat cum aliqua advertentia & cognitione malitiæ, *nihil enim volitum, quod non præcognitum.* Dicitur 2. *Divinæ legis*, hoc est, omnis legis in conscientia obligantis, nam omnis obligatio primò & radicaliter est à Deo, qui vult omnia justa præcepta, etiam humana servari.

2. R. 2. Peccatum dividitur imò. in originale & personale; *Originale* est, quod contraximus in Adamo, quatenus nostræ voluntates in ejus voluntate erant inclusæ, sicut voluntas pupilli est inclusa in voluntate tutoris, ita ut, quòd agit
tutor

autor quâ talis, etiam censeatur agere pupillus, personale dicitur, quod in propria persona & voluntate committimus, & hoc secundum subdividitur in peccatum *commissionis*, quo scilicet ponitur actio prohibita, v. g. furtum; & *omissionis*, quo omittitur res præcepta, v. g. Missa, jejunium.

addò. Dividitur peccatum in actuale & habituale; *actuale* est ipse actus vel omissio difformis legi; *habituale* est peccatum præteritum perseverans in negatione condonationis & condignæ satisfactionis; vel, ut alii volunt, est privatio gratiæ sanctificantis, prout connotat peccatum præteritum, quod tricus Scholasticis relinquo.

3. In mortale & veniale.

4. In peccata carnalia & spiritualia; *carnalia* sunt, quæ in delectatione carnis perficiuntur, ut gula, luxuria. *Spiritualia*, quæ perficiuntur in delectatione interna mentis, quamvis versentur circa objectum corporeum & materiale, ut superbia, invidia, avaritia.

5. In peccata cordis, oris & operis, prout corde, ore vel opere perficiuntur.

6. In peccata contra Deum, proximum & nos ipsos: nam quamvis omnia peccata sint suo modo contra Deum, quatenus ejus legi opponuntur, & contra nos ipsos, quatenus nobis ipsis vel maximè nocent, tamen illa peccata dicuntur propriè contra Deum, quæ opponuntur motivis illarum virtutum, quibus rectè disponimur ad Deum, v. g. fidei, spei, charitatis; ut est odium Dei, blasphemia, desperatio, infidelitas. Illa peccata sunt contra proximum, quæ adversantur virtutibus, quibus rectè disponimur ad proximum, ut homicidium, furtum. Illa dicuntur contra nos ipsos, quæ contrariantur vir-

ritibus, quæ moderando proprias passiones nos erga nos ipsos bene disponunt, ut luxuria, gula, &c.

7. In peccata infirmitatis, ignorantia & malitia; prima ex tentatione, secunda ex errore culpabili, tertia ex malitiosa determinatione voluntatis absque tentatione vel ignorantia proveniunt.

8. Tandem in peccata propria & aliena, hæc à nobis ipsis, illa ab alio subjecto fiunt, sed nobis ratione consensûs, consilii, conniventia vel aliter imputantur.

3. QUÆR. II. Quid circa distinctionem specificam peccatorum?

1. *Sequentia.* 1. Est de Fide, quòd in Confessione omnia mortalia quoad numerum & speciem infirmam ac circumstantias speciem mutantur exprimi debeant: nam *Trid. sess. 14. de Pœn. c. 7.* sic habet: *Si quis dixerit, in pœnitentia ad remissionem peccatorum necessarium non esse iure divino confiteri omnia & singula peccata mortalia & circumstantias, quæ peccati speciem mutant, anathema sit.* & Ratio est, quia Confessarius debet agere medicum & judicem, adeoque præscribere proportionatam pœnam & medicinam, tam præservativam, quàm vindicativam: sed hoc non potest, nisi peccata & vulnera animæ cognoscat quoad numerum & speciem, ut constat ex *Can. 5. ibid.* ergo.

2. Quæstio igitur hic est, ex quo colligere possimus, quòd peccata habeant distinctas specie malitias. 1. ex *D. Th. 1. 2. q. 72. a. 1.* Illa peccata distinguuntur specie, quæ habent objecta specie morali distincta; illa autem objecta specie morali distinguuntur, quæ opponuntur diver-

diver-

diversis virtutibus, vel eidem secundum diversas
 rectitudines: ideo accipe hanc regulam: *Omnia
 ea peccata distinguuntur specie, quae opponuntur di-
 versis virtutibus, vel eidem virtuti diversimodè.*
 V. g. Specie distinguuntur furtum & ebrietas,
 quia furtum opponitur iustitiae, ebrietas tempe-
 rantiae. Item prodigalitas & avaritia, quia op-
 ponuntur eidem virtuti liberalitatis diversimodè,
 prodigalitas scilicet per excessum, avaritia per
 defectum, item furtum grave specie distinguitur
 à levi; quia opponuntur eidem iustitiae diversi-
 modè, unum scilicet notabiliter, unum non no-
 tabiliter; Item virtuti Religionis diversimodè op-
 ponuntur percussio Clerici & indigna susce-
 ptio Sacramenti; nam percussio Clerici opponi-
 tur Religioni, quatenus praecipit reverentiam er-
 ga ministros Ecclesiae, indigna Sacramenti sus-
 ceptio ei opponitur, prout vult reverentiam ha-
 beri Sacramentis, &c. Ratio datae regulae est,
 quòd malitia peccati consistat in oppositione
 cum recta ratione & Legge aeterna, & quoties
 actus diversimodè opponuntur rectae rationi, to-
 ties etiam habent diversas specie malitias; sed
 peccata, quae opponuntur diversis virtutibus,
 vel eidem diversimodè, illa diversimodè oppo-
 nuntur rectae rationi, quia qualibet virtus rectae
 rationi, & Legi aeternae maxime est conformis,
 ergo.

3. In idem recidit regula, quam dant alii,
 scilicet: *Toties specie distinguuntur peccata, quoties
 opponuntur praeceptis formalibus distinctis;* praece-
 pta autem non distinguuntur formaliter ex hoc
 praecise, quòd habeant diversos Legislatores,
 alias enim simplex furtum haberet quatuor di-
 stinctas specie malitias, cum opponatur Legi na-
 turali,

turali, divinæ, Ecclesiasticæ & politicæ; sed ex eo, quòd materia præcepta vel opponatur distinctis virtutibus, vel eidem diversimodè.

Dices, si pater præcipiat filio hodie studium, cras Missam, jejunium, &c. hinc materia præcepta pertinet ad distinctas virtutes, & tamen filius hæc omnia omittendo peccat tantum contra obedientiam, & non committit peccata specie, sed tantum numero distincta, ac satisfacit in Confessione, dicendo: ter Patri fui inobediens in materia gravi, nec opus erit exprimere, an in materia intemperantiæ vel Religionis, ergo falsa est regula, quòd toties sint peccata specie distincta, quoties materia præcepta pertinet ad distinctas specie virtutes. *R. Dist. aff.* Hinc materia præcepta secundum se spectata pertinet ad distinctas virtutes, C. prout substat intentioni præcipientis, N. nam pater per illa omnia ordinariè tantum vult exercitium obedientiæ, ideòque eorum ommissio etiam huic soli opponitur; alii verò Legislatores plerumque intendunt honestatem istius virtutis, ad quam per se pertinet actus præceptus, v.g. in jejunio honestatem temperantiæ, in auditione Missæ cultum DEI, &c. Nunc ad casum.

5. *R. 1.* Miles in posito casu comedens carnes peccat contra 4. præcepta formaliter distincta. 1. Contra præceptum abstinentiæ toties, quoties carnes comedit. 2. Contra præceptum jejunii, si sapiùs de die se reficiat. 3. Contra votum. 4. Contra præceptum implendi pœnitentiæ à Confessario injunctam, ideòque committit quatuor distincta specie peccata.
6. 2. Opprimens in templo personam alterius sexûs peccat hoc casu: 1. Contra virtutem continen-

nen-

mentia. 2. Contra votum castitatis, seu contra religionem prout obligantem ad servanda Deo promissa. 3. Contra religionem prout obligantem ad non polluendam Ecclesiam per copulam carnalem. 4. Contra justitiam violando invitam. 5. Si persona violata sit voto castitatis obligata, iterum specialiter contra religionem prout obligantem abstinere à personis Deo dicatis. 6. Si persona fuerit consanguinea, incestum committit, quia peccat contra pietatem seu reverentiam sanguini debitam. 7. Denique, si persona sit conjugata, iterum contra justitiam violando alienum thorum.

3. Auferens rem profanam è loco sacro duo 7.
specie distincta peccata admittit, unum contra justitiam, alterum contra religionem, quia in reverentiam loci sacri id specialiter ab Ecclesia est prohibitum; qui verò è loco sacro aufert rem specialiter ad cultum Dei deputatam vel consecratam, ut calicem, patenam, &c. præter peccatum injustitiæ committit duo peccata contra religionem, quia non tantum est irreverens erga locum sacrum, sed etiam rem sacram, seu Deo specialiter consecratam, ut in simili patet de persona religiosa in templo violata. *Lugo, Dicast. Bonæsp. de act. hum. d. 5. n. 82.*

4. Qui voluntariè dubitavit, aut dissensit variis articulis fidei, non tenetur exprimere articulos, quibus dissensit, quia incredulitas respectu omnium articulorum est ejusdem speciei; opponitur enim eidem virtuti fidei eodem modo, quatenus scilicet hæc obligat ad submitendum intellectum authoritati divinæ sufficienter propositæ; quòd, si tamen præter infidelitatem internam insuper aliarum sectarum ritus am-

plexus sit, tenetur hos exprimere, quia sæpè continent superstitionem, idololatriam, blasphemias, &c. Qui per infidelitatem intendit liberius peccare, præter infidelitatem tenetur etiam hunc malum finem in Confessione exprimere; idem est de eo, qui per fornicationem quærit occasionem furandi; & sexcentis aliis. Ratio est, quia finis tunc superaddit novam specie malitiam ab ea, quam habet medium.

¶ Ex dictis patet, quòd peccatum ex suo objecto non habens nisi unicum specie malitiam, sæpè ex circumstantia finis, loci, rei aut personæ sacræ accipiat malitias specie distinctas, v. g. factum ex objecto habet tantum speciem iniustitiæ, ex circumstantia autem finis, quo quis furatur ex intentione fornicandi, attrahit speciem incontinentiæ, ex circumstantia loci vel rei sacræ speciem sacrilegii, ideòque ejusmodi circumstantiæ dicuntur speciem mutantes; econtrà, quæ peccatum tantum aggravant intra eandem speciem, veluti major quantitas in furto, major intentio, duratio in affectibus, &c. dicuntur aggravantes. De quibus *V. cas. 97. q. 3.*

C A S U S VIII.

De distinctione peccatorum numerica.

Habenius Pastor interrogatur 1. Unde dignoscendum, an una vel plures sint malitiæ in uno Physicè actu? 2. Quot sint malitiæ in actu diu continuato vel sæpè repetito. 3. Quid de eo, qui diu perstitit in voluntate occidendi, fornicandi, &c.

4. Quot